

I.

In de zomer van 2023 bleef het gras groeien alsof er niets aan de hand was; alsof het zo hoorde, alsof het nog eens wilde tonen dat het onverzettelijk uit de grond zou opschieten hoe hard er ook gemoord werd op aarde. Het was doffer dan anders en verloor haast meteen de sappige onschuld van de eerste dagen, maar dat gaf niet. Juist door het watergebrek moest het gras zich extra krachtig aan de bodem optrekken om uit te kunnen lopen in forse scheuten, die al verdorden voor ze volgroeid waren.

In de zomer van 2023 beleefde de aarde de warmste ooit geregistreerde dag. Daartoe moeten generaties geleerde lilliputters dag en nacht rond het immense lijf van de planeet in de weer zijn geweest om temperaturen te meten, voorhoofdweet te keuren en af en toe opgelucht een koeler lichaamsdeel aan te treffen. Ze noteerden alles in een logboek, gerust dat de slaapster nog gestaag ademde, dat extreme hitte- en koudegolven werden afgewisseld met een normaal geachte temperatuur, en dat er met haar nagels en haren niks mis was, voor zover zoiets kan bij een wezen dat al tijdenlang roerloos met zich laat sollen. Misschien verkeert de aarde allang in een staat waarin we haar niet meer bezorgd of kwaad kunnen maken en beschouwt ze zich als

een geheel met vuur doorschoten, langzaam opbrandende ster. Of als een plooi in stof, zonder trekken of grenzen, onverstoorbaar, als een toneelgordijn in het donker. Misschien vindt ze het vermakelijk dat we rekenen op een continue voortzetting van de dagelijkse en jaarlijkse levering van melk en honing, zoals kinderen die 's ochtends op weg naar de keuken al weten wat voor ontbijt ze krijgen en gapend wachten tot hun moeder hun de witte kommetjes yoghurt met cornflakes voorzet. Stel dat ze nu eens schorpioenen opdient, mestvliegen of krioelende maden? Dat ze alle radiatoren opendraait zodat haar kroost in de keuken naar adem snakt, dat ze kikkers tegen de ruiten laat kletteren en de jacht op eerstgeborenen inzet?

Met dat spelletje kan een mens zich een tijdje vermaken, te beginnen met kleine veranderingen, gras dat voortijdig verlept, treinen die zich ineens niet meer aan de dienstregeling houden en nu eens uren te laat aankomen, dan weer overdreven snel voortrazen en vervolgens midden in het veld blijven wachten tot ze op hun bestemming mogen arriveren.

In exact zo'n trein voorvoelde de schrijfster M. die dag dat ze te laat op haar bestemming zou aankomen, waardoor de gele velden achter het raam, het netje op de stoelrug – inclusief het achtergelaten colablikje – en de reisgenoot naast haar al voortekenen werden van de onvermijdelijke vertraging. Tegenwoordig gedroegen treinen zich als levende wezens die geen toezicht nodig hebben, je moest maar hopen op hun onpeilbare en lang niet menselijke goede wil. Er waren ineens ook veel minder conducteurs, zodat je des-

noods ver weg kon zonder je kaartje te hoeven laten zien, alsof iemand daar nog interesse in had.

Maar de schrijfster M. moest de grens over naar een ander land en rekende erop dat er wel een trein zou komen die haar daarheen zou brengen. Ze had een kaartje met een zorgvuldig gereserveerde zitplaats en een vegetarische sandwich uit een goede stationskiosk, waar het brood vers en de koffie sterk was. Ze had een keer gehoord dat je voor het creëren van een vaste gewoonte iets maar twaalf keer hoefde te herhalen. Je ging bijvoorbeeld 's avonds na je werk naar een café met uitzicht op de rivier en dronk een glas witte wijn zonder verder iets speciaals te doen, dan zag je bij de dertiende keer je nieuwe gewoonte al als een zehondenkop uit het water opduiken en werd je een ander, nieuw mens, die daar elke dag zou zitten, zonder te weten waarom, maar in de verwachting dat er met die slok wijn ook passende woorden voor een nieuw leven in je mond zouden opkomen.

Er wordt tenslotte beweerd, bedacht M. soms, dat het menselijk lichaam de gewoonte heeft elke zeven jaar alle cellen te vernieuwen, zodat je om de zeven jaar ongemerkt als een ander wakker wordt en jezelf door louter onachtzaamheid als een bekend en voorspelbaar wezen blijft zien. Aan de andere kant vroeg ze zich af, geërgerd naar buiten kijkend, afgewend van haar buurman met zijn wijd opengeslagen krant, of zulk gedrag van het lichaam wel als een volwaardige gewoonte te beschouwen was, omdat het meestal niet lukt je lijf twaalf keer achter elkaar om te bouwen. Want bij de dertiende keer, berekende M., ben je al zeven-

ennegentig, een leeftijd die een mens maar zelden haalt, tegen die tijd is hij vanzelf al wat anders geworden, een vuistvol as in een standaard urn of een kistinhoud waaraan je niet wil denken.

Maar op het centraal station was ze wel degelijk zowel twaalf als veertien keer geweest. Dus haar wens om zich bij andere ochtendreizigers aan te sluiten, in de rij voor koffie en een papieren pakketje met iets warmes en eetbaars, juist bij die ene kraam en niet die ernaast, was al geen gril meer maar de gewoonte van een vrouw die wist wat ze wilde en kloek het kartonnen bekertje koffie in een hittebestendig hulsje stak en afdekte met een passend dekseltje. Voor de schrijfster M. die nog niet zo lang in die stad verbleef, waren de juistheid van de verplaatsingen en de kennis van haar toekomstige traject (onder de grond, spoor vijf als je noordwaarts gaat en spoor één als je zuidwaarts gaat) nu van bijzonder belang, ze leken haar te verzekeren dat er een plaats voor haar was, zowel in de haar wachtende trein, als op weg erheen en tevens in het nieuwe leven waaraan ze nog niet helemaal gewend was.

Trouwens, te oordelen naar de keren dat ze als schrijfster naar andere landen en steden op en neer was gereisd, telkens haar rolkoffer met één zwaai van de plank lichtend, had ze wel degelijk een plaats in dit leven, meer dan één zelfs, plaatsen waar mensen haar vragen stelden over de ooit door haar geschreven boeken, en ten slotte, met nog veel meer interesse, over haar land van herkomst. Dat land voerde nu oorlog met een buurland, waarvan het de bewoners met vuurwapens, te land en uit de lucht, uitmoordde, zon-

der te winnen maar ook zonder te berusten in het feit dat het andere land zich niet liet opslokken. Bij tijden, te weten vrij vaak, nam haar land ook de moeite de eigen inwoners af te maken, als dolle en gevaarlijke elementen die afleidden van de jacht en de maaltijden. De buitenlandse stad waar M. nu vertoefde zat vol vluchtelingen uit beide oorlogvoerende landen, en de burgers van het aangevallen land bekeken hun vroegere burenen met weerzin en argwaan, alsof hun vooroorlogse leven, hoe dat ook geweest moge zijn, niets meer betekende en alleen jouw verwantschap met het onstuitbaar vretende beest maskeerde.

Veel plaatselijke bewoners wilden natuurlijk meer over het beest weten, niet alleen om zich te beschermen tegen zijn weerzinwekkende muil, maar ook omdat wij herbivoren altijd geïnteresseerd zijn in grote roofdieren bij wie we de herkomst en werking van geweld willen begrijpen. Ze ondervroegen schrijfster M. met oprechte sympathie naar de gewoontes van het beest, alsof ook zij was aangevreten en zelfs deels opgeslokt en alleen door toeval nog betrekkelijk compleet op het gras lag. Sommigen wilden weten hoe het kwam dat het beest nog niet was afgeslacht of in zijn onverzadigbare gulzigheid zichzelf nog niet had verslonden, en lieten merken dat M. en haar kennissen tijdig maatregelen in hun land hadden moeten treffen, lang voordat het beest groot was geworden en iedereen achter elkaar was gaan opvreten.

M. was het daar geheel mee eens, maar het kostte haar moeite haar gespreksgenoten duidelijk te maken dat juist de aard van het beest het bemoeilijkte op hem te jagen of

met hem te vechten. Het beest zat namelijk niet voor of achter me, verklaarde ze dan, maar overal om me heen, zodat het me jaren heeft gekost voor ik besepte dat ik binnen in het beest leefde en er misschien zelfs in geboren was. Kent u het sprookje nog, vervolgde ze dan zacht, waarin een oude man en een houten jongetje met een stompje vetkaars in de buik van een zeemonster zitten? Ze zouden het beest kunnen dwarszitten, door bijvoorbeeld in zijn buik op en neer te springen of er zelfs brand te stichten, maar door het verschil in proporties is er weinig kans het beest ook maar enige wezenlijke schade toe te brengen, laat staan hem af te maken; het enige waarop je kunt hopen is dat hij op een gegeven moment misselijk wordt, zodat je, eenmaal uitgekotst dan pas duidelijk beseft dat de kamer waar je zoveel jaar hebt doorgebracht eigenlijk een buik was. Blijkbaar was ik zelf deel van het beest, per ongeluk opgeslokt of per vergissing opgegroeid, waardoor aan mijn ervaring, dat begrijp ik, iets mankeert en mijn verhaal onbetrouwbaar is. Maar ik ben bereid desgewenst verslag uit te brengen van het inwendige meubilair van het wezen waaruit ik onlangs tevoorschijn ben gekomen.